

De geopolitieke ontwikkeling van west naar Oost II

DE CHINESE GRAND STRATEGIE VAN 1972-2027 I

Suezcrisis en Nieuw Guineacrisis nieuwe vernederingen

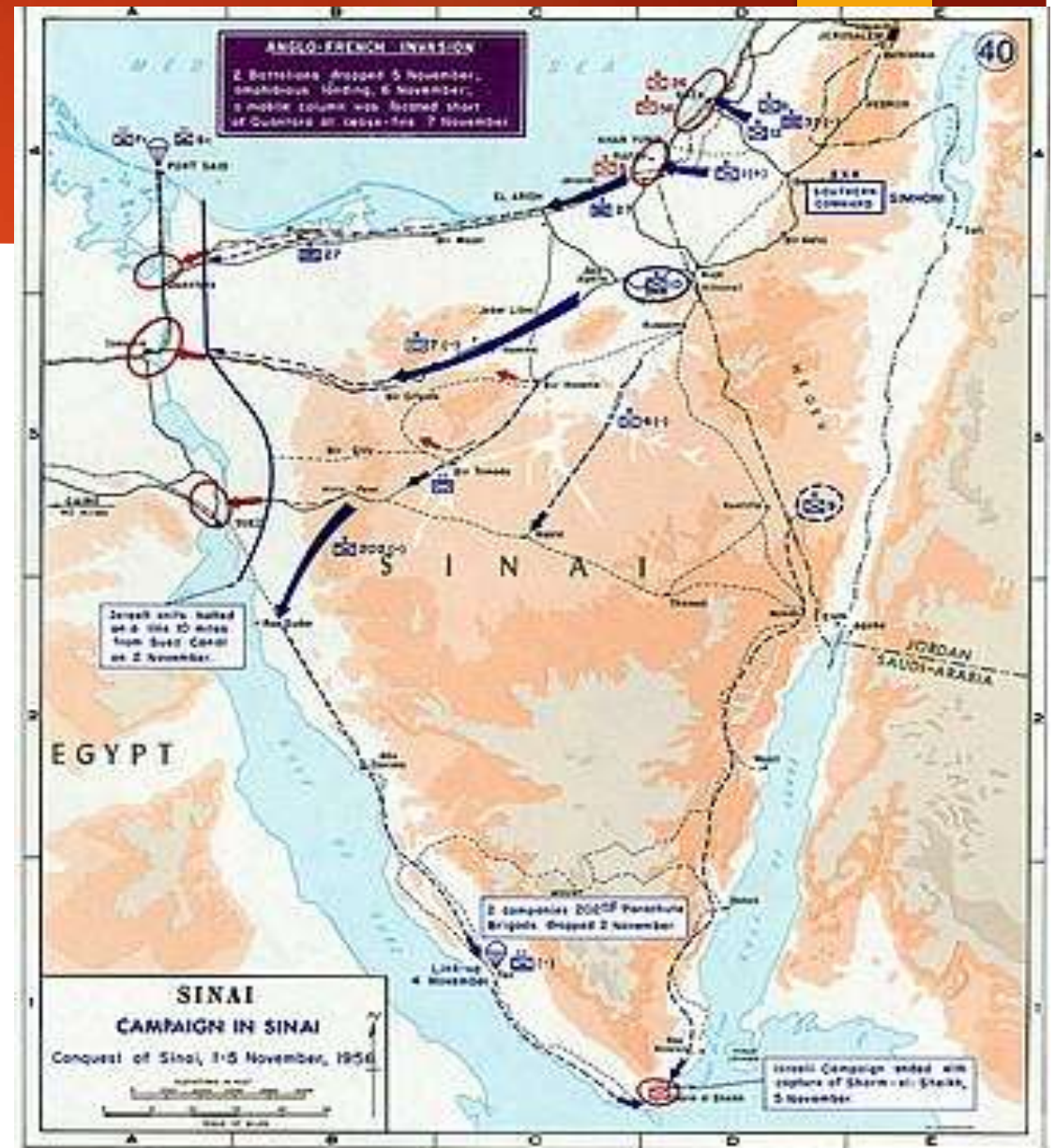
- ▶ Twee grote vernederingen staan het Rijk van de Draak nog te wachten
- ▶ De Suezcrisis 1956 waarbij Frankrijk en Groot-Brittannië nog steeds hun koloniale rijken trachten te reconsolideren
- ▶ De Nieuw Guineacrisis waarin Het Westen alsnog een marinebasis wil vestigen in het Stille Zuidzeegebied
- ▶ Beijing wil deze exercities stoppen via charme-offensieven jegens de niet-gebonden staten
- ▶ Een nieuw tribuutsysteem moet dat mogelijk maken vanaf 1972

De jurisdictie over het Suezkanaal als koloniale ader

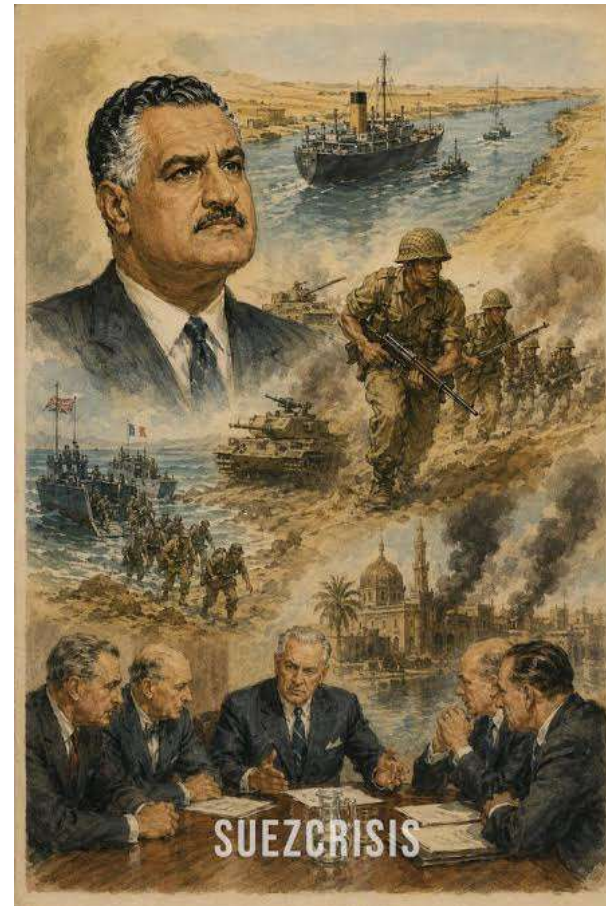
3

- ▶ Nationalisering: De Egyptische president Gamal Abdel Nasser nam op 26 juli 1956 het Suezkanaal over. Hij wilde het kanaal zelf beheren om de bouw van een grote dam te betalen.
- ▶ De aanval: Groot-Brittannië, Frankrijk en Israël vielen Egypte aan om het kanaal terug te krijgen.
- ▶ Afloop: De Verenigde Staten en de Sovjet-Unie dwongen de aanvallers om te stoppen. De Britse en Franse troepen moesten zich al snel terugtrekken.
- ▶ Gevolgen van de crisis
- ▶ **Einde van koloniale grootmachten: Groot-Brittannië en Frankrijk verloren hun rol als wereldwijde grootmachten.**
- ▶ Rol van Amerika: De Verenigde Staten en de Sovjet-Unie werden de belangrijkste bazen in de wereldpolitiek.
- ▶ Europese samenwerking: De crisis liet zien dat Europese landen beter konden samenwerken, wat hielp bij de start van de Europese integratie

China genegeerd door Het Westen

- ▶ Op 16 mei 1956 erkende Nasser de Volksrepubliek China. Dat ervoeren de VS als een provocatie omdat die de nationalistische Republiek China als de enige wettige staatsvorm van China zagen.
- ▶ Als straf besloot Eisenhower op 19 juli 1956 de financiële steun aan de bouw van de grote stuwdam in de Nijl, de Hoge Aswandam, stop te zetten.
- ▶ Deze dam was voor de verdere ontwikkeling van een onafhankelijk Egypte van groot belang, omdat hiermee de waterstand van de Nijl kon worden gecontroleerd voor een betrouwbaarder irrigatie en daarmee landbouwproductie. Daarbij kon een waterkrachtcentrale dan grote hoeveelheden elektriciteit opwekken voor de gewenste industrialisering.[
- ▶ Een nadeel was dat de VS slechts tweehonderd miljoen dollar wilden toezeggen en eisten dat Egypte zelf een derde van het nationaal inkomen in de aanleg van de dam zou investeren. Eisenhower dacht dat Nasser nu wel snel zou inbinden omdat de Sovjet-Unie niet bereid of zelf maar in staat zou zijn zo'n enorm project te financieren.
- ▶ Daarin vergiste hij zich echter heerlijk. De Sovjets boden al in juni een lening tegen lage rente met de tegenwaarde van een miljard dollar aan, ondersteunden met technische expertise de constructie en zouden het project begeleiden tot de voleinding in 1970.

Nieuw Guinea-crisis provocatie voor China

- ▶ Luns wilde Nieuw-Guinea voor Nederland behouden als Westerse Strategische marine-uitvalsbasis
- ▶ Luns beweerde dat met Washington te zijn overeengekomen
- ▶ Dat ontkende bij hoog en bij laag
- ▶ Maar gaf ook niet aan dat het Den Haag niet te hulp zou komen
- ▶ Den Haag zond het vliegdekschip de Karel Doorman
- ▶ De USSR stelde volgens Sukarno Beijing drie nucleaire onderzeeërs met bemanning ter beschikking

De USSR nucleaire bijstand voor Indonesië was echter indirect maar verlamde China wel

6

- ▶ Relatie Sovjet-Unie en China (Sino-Sovjet breuk): Rond 1960 tot 1962 waren de Sovjet-Unie en China verwickeld in een zware politieke en ideologische strijd.
- ▶ Nikita Chroesjtsjov weigerde China te helpen bij de ontwikkeling van nucleaire onderzeeërs en atoomwapens. In 1960 trok de USSR al haar militaire en technologische adviseurs uit China terug.
- ▶ Samenwerking met Indonesië: Tijdens de Nieuw-Guinea-crisis in 1962 werkte de Sovjet-Unie wél intensief samen met Indonesië. Chroesjtsjov leverde een grote vloot aan president Soekarno om de Nederlanders onder druk te zetten.
- ▶ Dit omvatte 12 conventionele (diesel-elektrische) Whiskey-klasse onderzeeërs, evenals bommenwerpers en schepen. Deze onderzeeërs werden deels bemand door Sovjet-crews.
- ▶ Atoomwapens tijdens de crisis: De onderzeeërs die de Sovjet-Unie naar de regio stuurde waren conventioneel aangedreven. De Sovjet-Unie hield haar nucleaire duikboten in deze periode strikt voor zichzelf en zette deze enkel later dat jaar in tijdens de Cubacrisis. Niettemin dreigde Het Kremlin wel met deze nucleaire inzet, maar onrechtstreeks

A photograph of Deng Xiaoping and Richard Nixon. Deng is on the left, wearing a grey suit, and Nixon is on the right, wearing a dark suit. They are both smiling and looking at each other. A young girl in a red jacket is standing between them, looking up at Nixon. Other people are visible in the background.

Deng Xiaping: USSR is vijand, USA kan vriend worden

- ▶ Deng nodigt Nixon uit voor bezoek
- ▶ De Stille Zuidzee kan wellicht, zolang China nog zwak is, beschouwd worden als vermijdbaar jurisdictieconflictgebied
- ▶ Kissinger kan de aspecten daarvan inventariseren in een uitvoeringsprotocol van decennia
- ▶ Dat is de inzet 1972-2008
- ▶ Dan toont de bancaire kredietcrisis de inherente zwakte van het kapitalisme aan

1972 beëindigt hegemonie USA in Het Oosten

- ▶ De historische reis van de Amerikaanse president Richard Nixon naar China in 1972 betekende het einde van 23 jaar van diplomatieke isolatie tussen de Verenigde Staten en de Volksrepubliek China (PRC).
- ▶ Het bezoek, dat plaatsvond van 21 tot 28 februari 1972, luidde een strategische verschuiving in de geopolitiek van de Koude Oorlog in en legde de basis voor de formele normalisatie van de bilaterale betrekkingen.
- ▶ Sinds de communistische machtsovername onder leiding van Mao Zedong in 1949 weigerden de VS de Volksrepubliek China te erkennen. In plaats daarvan steunden zij de Republiek China in Taiwan.
- ▶ Aan het begin van de jaren 70 zagen zowel Nixon als zijn nationale veiligheidsadviseur Henry Kissinger echter een kans door de groeiende ideologische en militaire spanningen tussen China en de Sovjet-Unie (het Sino-Sovjet-conflict).
- ▶ Pingpongdiplomatie: In het voorjaar van 1971 nodigde China verrassend een Amerikaans tafeltennisteam uit. Dit opende de deur voor geheime diplomatieke missies van Henry Kissinger naar Peking.
- ▶ "Only Nixon could go to China": Dankzij Nixons onwrikbare reputatie als felle anticommunist kon juist hij deze diplomatieke opening maken zonder in eigen land beschuldigd te worden van zwakte tegenover het communisme.

Eerste doelstelling: vernietiging UNCLOS

- ▶ De zeerechtsregelingen van UNCLOS zijn afgestemd op mariene dominantie van de Angelsaksen
- ▶ Dat is voortaan een onjuiste veronderstelling, in ieder geval voor de Chinese zee en de Stille Oceaan
- ▶ China mag de Paracel- en Senkaku eilanden en de Pratasgroep, de Macclesfield Bank en het Scarborough-rif en de Spratlu-Archipel claimen volgens gewoonterecht al is UNCLOS afwijzend
- ▶ Het mag daarvoor ook EEZ-claims uitbrengen buiten de continentale platen om

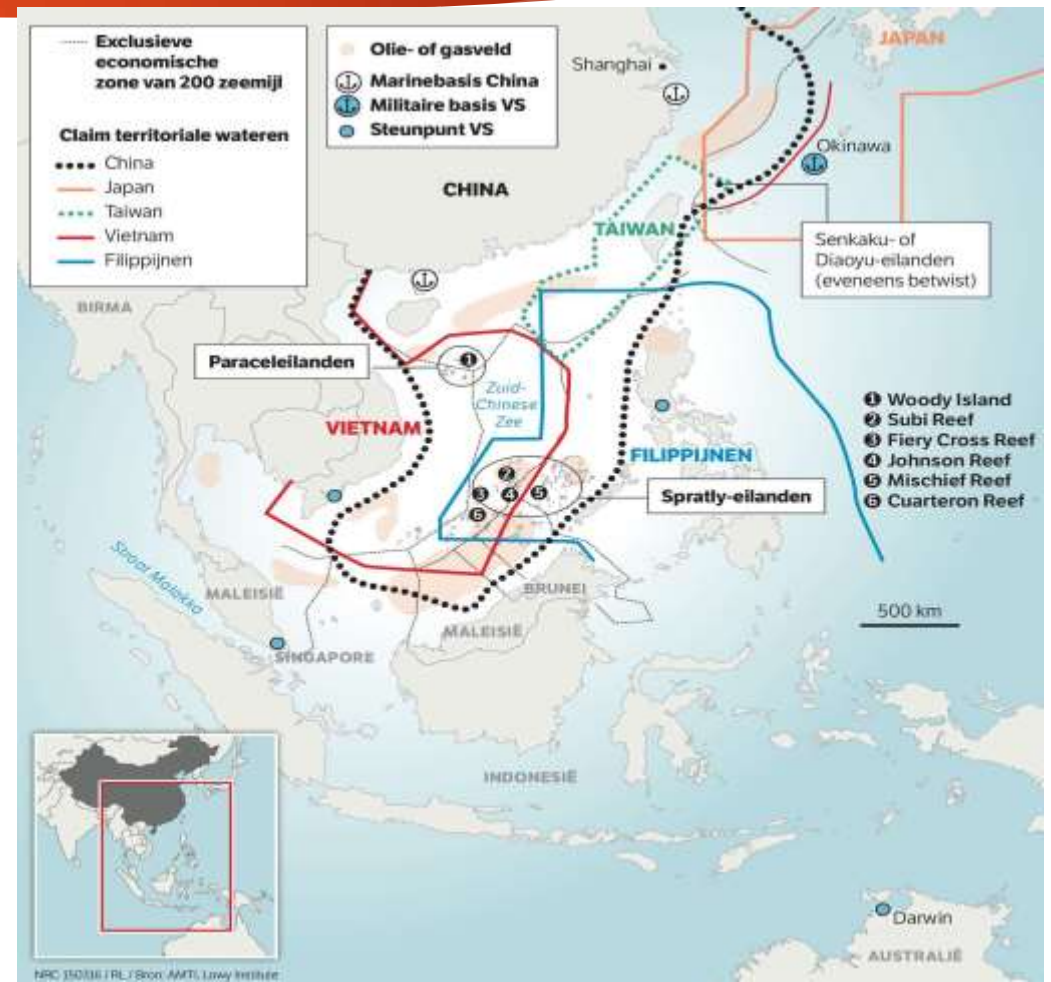
De ondermijning van de UNCLOS- beginselen geleidelijk inzetten[

- ▶ Geen openlijke provocatie van UNCLOS
- ▶ Maar een tactiek van voldongen feiten
- ▶ Waarbij de Zuid-Chinese Zee eerst wordt geclaimd als binnenzee
- ▶ En dan de Noord-Chinese Zee
- ▶ Te beginnen met de Paracel-eilanden
- ▶ Die langzamerhand door opspuitingen off shore tot vlootbasis kunnen worden ingericht
- ▶ Met het oog op acties tegen Taiwan noordelijk

De strategie van geleidelijkheid

- ▶ De Chinese strategie ten aanzien van de Paraceleilanden (vaak aangeduid als de Paracel Islands) is gericht op het verkrijgen van volledige, onomstotelijke controle over de eilandengroep en de omliggende wateren om zo de geopolitieke en militaire dominantie in de Zuid-Chinese Zee te maximaliseren.
- ▶ Hoewel ook Vietnam en Taiwan claims leggen op de eilandengroep, heeft China de eilandjes sinds de jaren 70 feitelijk in handen en bouwt het deze aanwezigheid stapsgewijs uit. De strategie rust op vier belangrijke pijlers

Militarisering en onzinkbare vliegdekvaartuigen

- ▶ China verandert de kleine atollen, riffen en natuurlijke eilanden in permanente militaire steunpunten. [1, 2]
- ▶ Infrastructuur: Er worden landingsbanen voor gevechtsvliegtuigen, diepzeehavens, radarsystemen en militaire kazernes aangelegd.
- ▶ Defensie: Het gebied is uitgerust met zwaar militair geschut, zoals luchtdoelraketten en antischeepsraketten.
- ▶ Defensie-analisten spreken hierbij ook wel van "onzinkbare vliegdekschepen" waarmee China de controle over het luchtruim en de vitale scheepvaartroutes kan afdwingen

Voldongen geografische feiten

- ▶ De strategie is gebaseerd op het creëren van een onomkeerbare realiteit op de grond. Door middel van grootschalige baggeractiviteiten en landaanwinning worden kleine (soms bij vloed onderstromende) riffen getransformeerd tot volwaardige, kunstmatige eilanden.
- ▶ Recente satellietbeelden tonen bijvoorbeeld versnelde bouwen baggeractiviteiten bij locaties zoals Antelope Reef.
- ▶ Om de territoriale claims kracht bij te zetten, probeert China het gebied ook een "normaal", civiel karakter te geven:
- ▶ Het eiland Woody Island (Yongxing) doet dienst als het bestuurlijke centrum.
- ▶ Er zijn civiele voorzieningen gebouwd, zoals postkantoren, scholen, winkels en zelfs een rechtbank, en er wonen permanent Chinese burgers (vooral vissers en ambtenaren). Op die manier probeert Peking aan te tonen dat het daadwerkelijk effectief gezag over de bevolking en het territorium uitoefent.
- ▶ Door de Paracel-eilanden als Chinees grondgebied te beschouwen, claimt Peking een Exclusieve Economische Zone (EEZ) van 200 zeemijl rondom de eilanden.

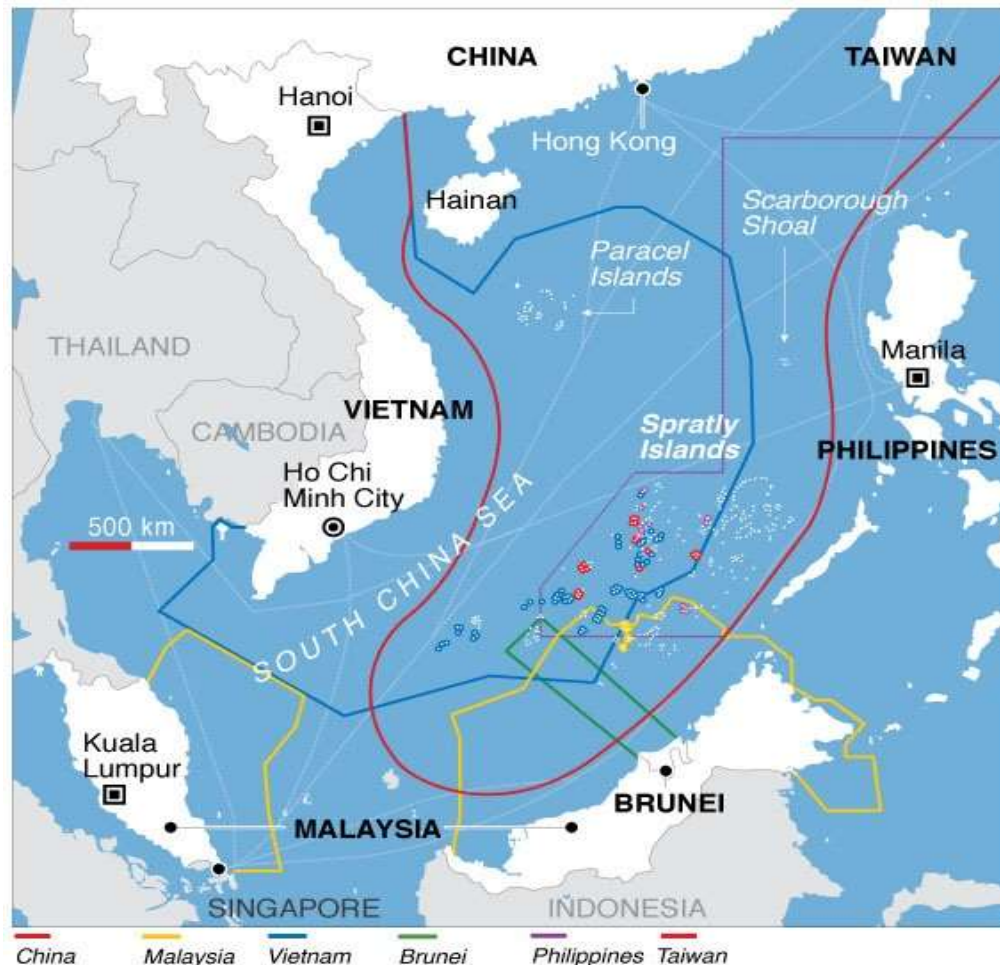

ICJ-uitspraken negeren als onbevoegde opinies

- ▶ Hoewel internationale tribunalen (zoals het Permanent Hof van Arbitrage in Den Haag) de vergaande historische claims van China in de Zuid-Chinese Zee onrechtmatig hebben verklaard, legt Peking deze uitspraken steevast naast zich neer.
- ▶ Het land weigert het internationaal zeerecht in UNCLOS te accepteren als oplossing voor de betwiste grenzen.
- ▶ Uiteraard vermag UNCLOS-niets daar het geen militaire doorzettingsmacht heeft terwijl de USA-zevende vloot steeds elders gebonden is.

Effectieve directe militaire geweldsuitoefing exceptioneel

- ▶ Steeds eerst de historische claim dat eilandengroepen herenigd worden met het moederland
- ▶ Deze claim wordt via Westerse Universiteiten steeds verkocht, mogelijkkerwijze via Westerse gezaghebbende academici behept met het "weg-met-ons"virus, ook omdat UNCLOS steeds betwist werd aan de Angelsaksen
- ▶ Zo bij de herovering in 1974 van de Paracelgroep op Vietnam dat zich gecompromitteerd had via de USA-mariene acties
- ▶ In 1988 heroverde China in een zeeslag het Johnon-South-rif, onderdeel van de Spratly-eilanden
- ▶ Dat doet China steeds wanneer de zevende USA-vloot elders gebonden is

Olieboringen zonder “permissive rule ex UNCLOS”

- ▶ De strategie van China met betrekking tot olie- en gasboringen in de Chinese Zee (hoofdzakelijk de Zuid-Chinese Zee) rust op drie strategische pijlers: energie-onafhankelijkheid, technologische soevereiniteit, en het bevestigen van territoriale claims.
- ▶ Aangezien China 's werelds grootste importeur van ruwe olie is en geopolitieke spanningen toenemen, ziet Peking deze maritieme boringen als een cruciale nationale veiligheidskwestie.
- ▶ Om minder afhankelijk te zijn van kwetsbare maritieme aanvoerroutes (zoals de Straat van Malakka), zet China vol in op eigen winning.
- ▶ "Going Deeper"-strategie: Het staatsoliebedrijf CNOOC (China National Offshore Oil Corporation) heeft de afgelopen jaren een actieve transitie doorgemaakt van boringen in ondiep water naar ultra-diepzee-engineering.
- ▶ Productiedoelen: Met megaprojecten zoals Deep Sea No. 1 heeft China bewezen zelfstandig te kunnen boren op dieptes van 1.500 meter, met het vizier gericht op doelen tot 3.000 meter diepte. Bovendien worden er doorlopend nieuwe projecten opgestart, zoals in het Parelrivier-mondingsbekken (o.a. het Xijiang 24-project), om de dagelijkse olie- en gasproductie structureel te verhogen

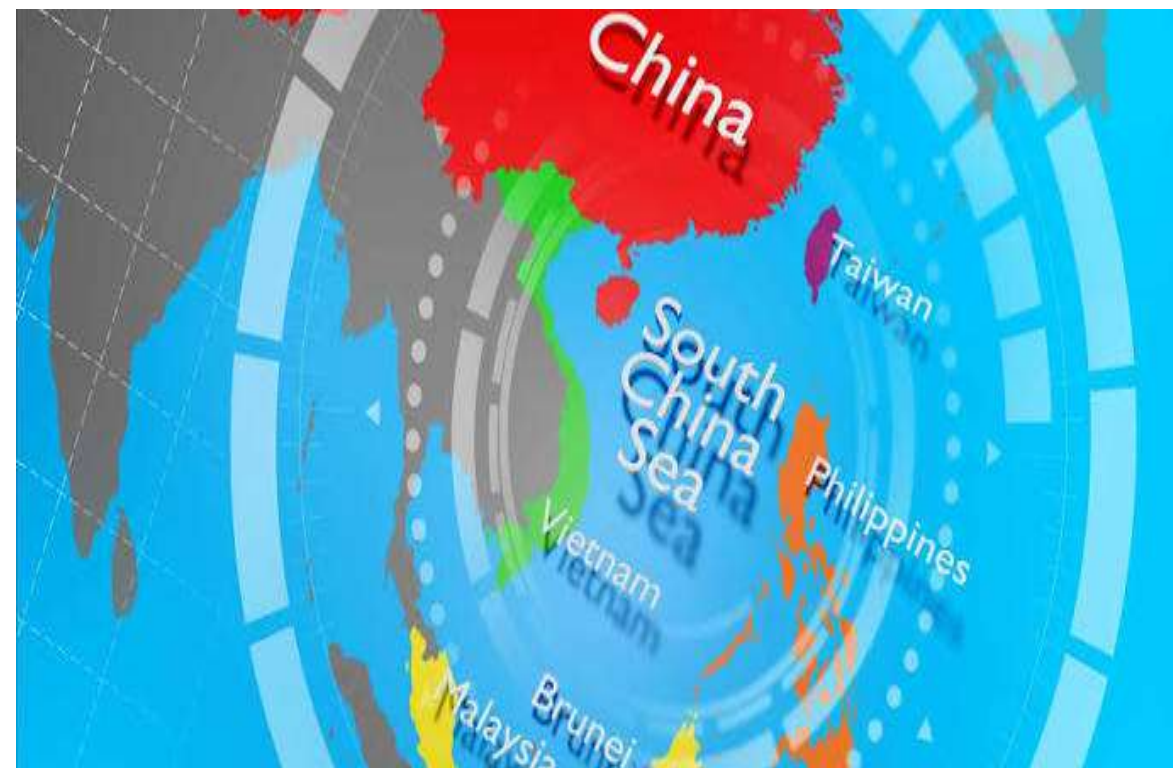
Schendingen EEZ van andere zee-oeverende staten betekenisloos voor Beijing

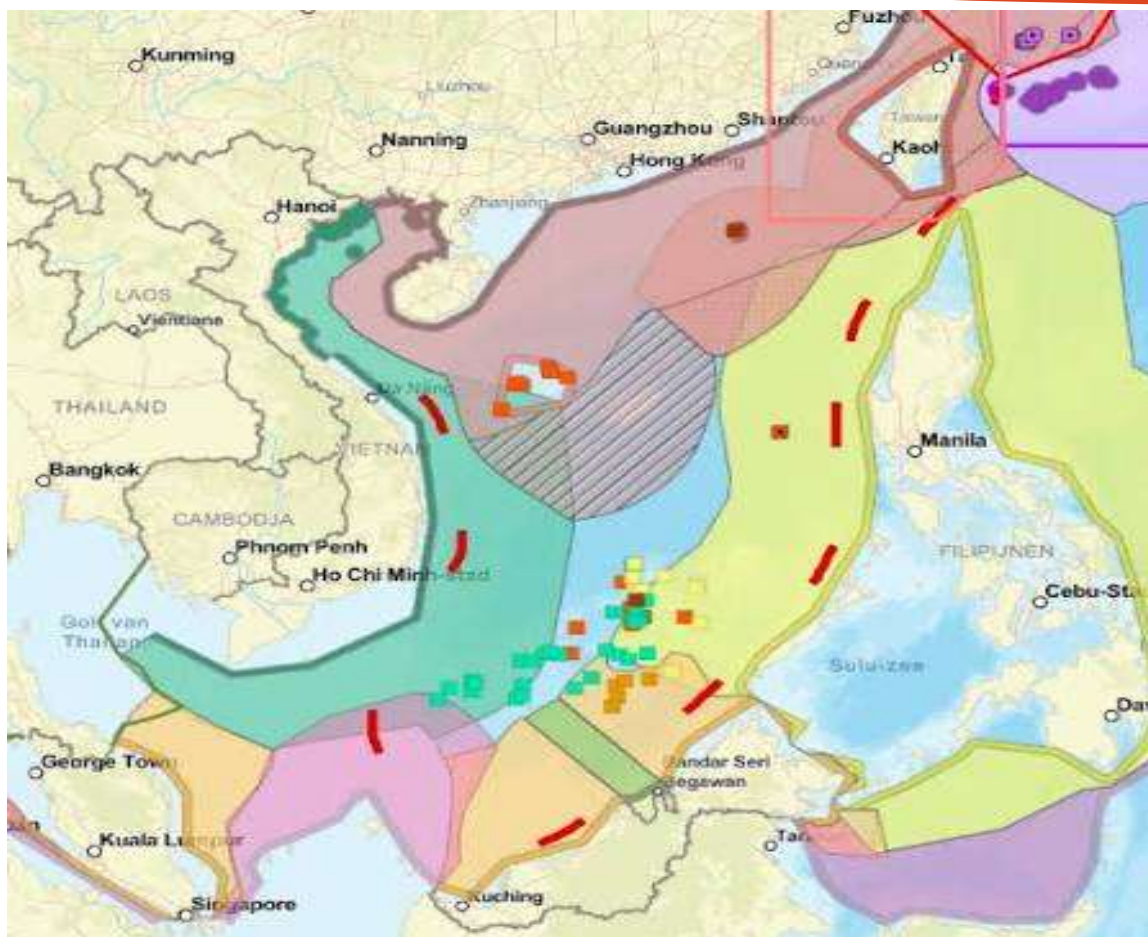
- ▶ Voorlopig is daarbij vooral Vietnam als “riperian state” slachtoffer omdat het weinig mariene doorzettingsmacht heeft
- ▶ Terwijl het economisch nog steeds na-ijleffecten heeft te verduren wegens de Vietnam-bloedbaden en prestigeverlies lijdt bij steun van USA
- ▶ Formosa-Plastics in de Vietnamese provincie Ha Tan heeft een te westerse reputatie
- ▶ Maar dat hebben veel Philippijnse multinationals ook die volgens China de Chinese zee leegvissen en het koraalrif vernietigen. Westerse NGO's voeren deze campagnes effectief ten voordele van China als milieu-activisten waaronder Greenpeace dat een heldenstatus heeft
- ▶ China is sedert begonnen met opspuiten van koraalriffformaties en atolkliffen bij Fiery Cross, Subi en Mischief

Zuidzee-arbitrage Filippijnen/China essentieel voor UNCLOS

- ▶ Permanent Hof van Arbitrage (PCA) in Den Haag (vaak verward met het ICJ) – is vandaag de dag actueler en geopolitiek belangrijker dan ooit.
- ▶ Hoewel de historische uitspraak al in 2016 viel, vormt het nu het juridische en strategische brandpunt in de escalerende machtsstrijd tussen de VS, China en Zuidoost-Azië.
- ▶ Onder president Ferdinand Marcos Jr. hebben de Filippijnen de arbitrage-uitspraak verheven tot de absolute hoeksteen van hun buitenlands beleid. De uitspraak veegde China's zogeheten 'negenstreeplijn' (waarmee Beijing 80% tot 90% van de zee opeist) juridisch van tafel.
- ▶ Gewapend met dit vonnis weigeren de Filippijnen te buigen voor Chinese intimidatie bij betwiste locaties zoals de Second Thomas Shoal en de Scarborough Shoal, die binnen de Filippijnse Exclusieve Economische Zone (EEZ)

UNCLOS geldig zeerecht of niet?

- ▶ Het Hof oordeelde dat de Chinese "negen-streeplijn" (waarmee Beijing zo'n 85% van de zee claimt) juridisch ongeldig is onder het VN-zeerechtverdrag (UNCLOS). China weigert deze uitspraak echter te erkennen en noemt het "een waardeloos stuk papier".
- ▶ Anno 2026 test China de grenzen hiervan actiever dan ooit door met zijn kustwacht en maritieme milities Filippijnse schepen te rammen, waterkanonnen in te zetten en exclusieve zones af te dwingen rondom betwiste riffen zoals het Second Thomas Shoal en Scarborough Shoal.
- ▶ Het conflict is daarmee een directe strijd geworden tussen het internationale recht en het principe "macht is recht".

Escalatie-risico aanmerkelijk

- ▶ Het conflict is verschoven van papieren claims naar fysieke confrontaties. Omdat China de uitspraak naast zich neerlegt, gebruikt de Chinese kustwacht agressieve tactieken (zoals militaire waterkanonnen, ramacties en lasers) om Filipijnse schepen te blokkeren bij strategische punten zoals het Tweede Thomas-rif (Ayungin).
- ▶ Dit leidt tot constante incidenten waarbij de kans op een fatale misrekening en een militair conflict dagelijks aanwezig is.
- ▶ De Filipijnen hebben een wederzijds defensieverdrag met de Verenigde Staten. De VS heeft herhaaldelijk gewaarschuwd dat een gewapende aanval op Filipijnse schepen of militairen in de Zuid-Chinese Zee dit verdrag in werking stelt.
- ▶ De arbitrage-uitspraak geeft de Filipijnen de juridische ruggengraat om hun soevereiniteit te verdedigen, gesteund door de Amerikaanse marine

De Nieuwe Zijderoute (BRI-Initiative)

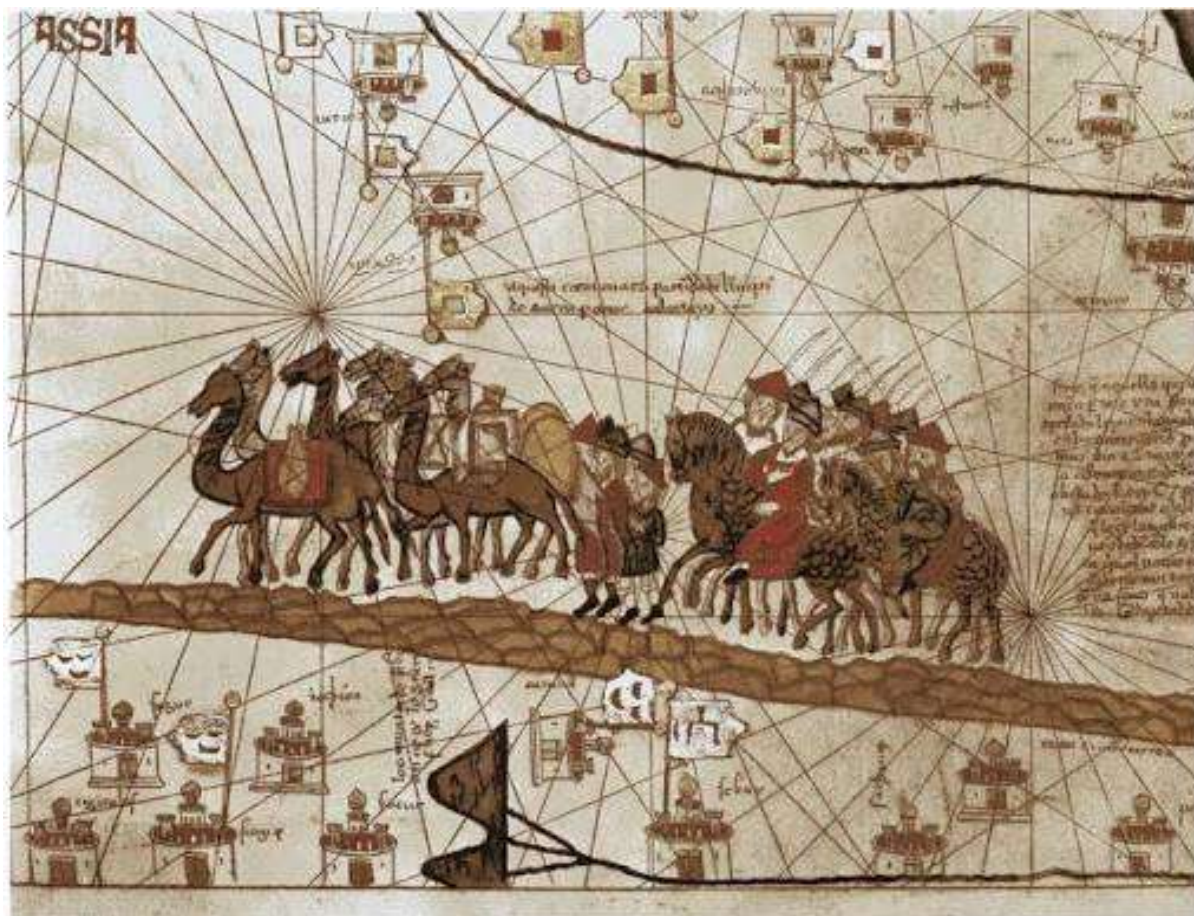

- ▶ De Nieuwe Zijderoute, wereldwijd bekend als het Belt and Road Initiative (BRI), is een gigantisch mondiaal infrastructuur- en ontwikkelingsproject gelanceerd door China. BRI versnelt sedert 2000.
- ▶ De naam refereert aan de historische handelsroute tussen Azië en Europa. Door de mariene ontwikkelingen in de Zuidzee krijgt BRI een ander karakter.
- ▶ Het initiatief bestaat uit twee hoofdroutes die China verbinden met de rest van de wereld:
- ▶ The Belt (De Landgordel): Een netwerk van wegen, spoorlijnen (zoals goederentreinen naar Europa) en logistieke hubs die via Centraal-Azië en het Midden-Oosten naar Europa lopen.
- ▶ The Road (De Maritieme Zijderoute): Een netwerk van zee- en havenverbindingen die via de Zuid-Chinese Zee en de Indische Oceaan doorlopen naar Oost-Afrika en de Middellandse Zee.

De inmenging USA in Venezuela interfereerde met BRI

- ▶ Aan de oostkust van Zuid-Amerika is ook een BRI-traject voorzien middels de aanleg van voor Chinese beurtvaart geschikte havenbekkens
- ▶ Wanneer USA de DONROE-doctrine voortzet moet dat botsen met BRI, met name in Latijns-Amerika.
- ▶ Sinds de Amerikaanse interventie in Venezuela in 2026, waarbij de regering-Trump de 'Donroe-doctrine' introduceerde als een agressieve, 21e-eeuwse variant van de Monroe-doctrine, claimt Washington expliciete dominantie over het westelijk halfrond.
- ▶ Omdat China via het BRI miljarden investeert in Latijns-Amerikaanse havens, mijnen en infrastructuur, leidt dit direct tot diepe jurisdictie- en soevereiniteitsconflicten.

Privaatrechtelijke jurisdictieconflicten onvermijdelijk

- ▶ De Donroe-doctrine combineert militaire macht met economisch nationalisme en binnenlands recht om buitenlandse invloed te blokkeren. Dit botst direct met Chinese BRI-projecten
- ▶ Logistieke knooppunten: Washington eist steeds actiever zeggenschap of toezicht op strategische locaties zoals het Panamakanaal en megahavens (zoals Chancay in Peru), die cruciaal zijn voor de maritieme route van het BRI.
- ▶ Sancties en contractbreuk: Landen in de regio worden door Washington onder druk gezet om contracten met Chinese staatsbedrijven te ontbinden.
- ▶ Dit creëert juridische crises waarin overheden moeten kiezen tussen Amerikaanse sancties of contractuele claims en arbitrage vanuit Peking
- ▶ Er bestaat hierover geen supranationaal juridictierecht zoals in het supranationale publieke recht zoals gestart met het Lotus-arrest 1927

Megahaven BRI Chancay in Peru voorbeeld

- ▶ De Megahaven van Chancay (officieel Puerto de Chancay) is een hypermoderne, diepe zeehaven in Peru die fungeert als een directe maritieme poort tussen Latijns-Amerika en Azië.
- ▶ De haven ligt in het district Chancay, zo'n 70 tot 80 kilometer ten noorden van de hoofdstad Lima. Het project markeert een enorme verschuiving in de mondiale logistiek en de geopolitieke invloed in de regio.
- ▶ Grootte en capaciteit: Het megaproject heeft een totale investering van ruim 3,5 miljard dollar. De haven beschikt over de diepste kades van de regio met een diepgang van 18 tot 20 meter, waardoor de grootste containerschepen ter wereld (tot 18.000 TEU) er moeiteloos kunnen aanmeren. De initiële capaciteit is gericht op een miljoen TEU per jaar, met een einddoel van 5 miljoen TEU
- ▶ Eigendom en opening: De haven is voor 60% in handen van het Chinese staatsbedrijf COSCO Shipping en voor 40% van het Peruaanse mijnbedrijf Volcan. De officiële en ceremoniële opening vond plaats in november 2024, in het bijzijn van de Chinese president Xi Jinping.

BRICS kan zich ontwikkelen tot
defensie-gemeenschap

- ▶ BRICS is de voortzetting van de BANDUNG-gemeenschap-1956
- ▶ Sukarno wilde ook deze ontwikkelen tot defensiegemeenschap
- ▶ Maar raakte door zijn “konfrontasi-politiek” het momentum kwijt aan India
- ▶ Gelet op het bilateralisme van de USA waarbij de bestaande gemeenschappen tegen elkaar uitgespeeld worden is de kans groot dat Beijing deze keer het militaire momentum pakt in de Zuidzee-area